

V ITELLUS, accepto furtive, in quadam Templo, horologio manuali argenteo, querit, utrum furum istud naturam contraxerit sacrilegii: numque sibi incumbat, verbis expressis in confessione, quam habiturus est declarare, a se ipso præstatum furtum, in loco sacro, factum fuisse?

R E S P O N S .

Res est extra omnem controversiam posita, in eo Vitellum secrimine sacrilegii constringere. Enimvero, ut habet summus Pontifices IOANNES VIII, in Canone quodam qui referuntur in Decreto Gratiani (a), potest aliquid furtum triplici ratione naturam concipere sacrilegii. Primo quidem, quando res aliqua turpiterit de loco sacro, quale est templum. Secundo vero, cum profana res aliqua de sacro loco furtive accipitur, atque si causus est de quo agitur in proposita specie. Tertio denique cum de profano quadam loco sacra res aliqua auferatur. Similiter sacrilegium committitur, auferendo sacram de sacro, vel non sacram de sacro, sive sacram de non sacro. Ex quibus verbis inferendum est, siquidem, furtum, quod fecit VITELLUS, ex circumstantia loci species immutaverit, propterea quod furtum istud admitterit in loco sacro, atque in eo peccatum occurrit, quod virtuti Religionis adseretur, siquidem Religio obligationem inducat summam reverentiam habendam rerum sacrarum: eum teneri omnino, ad illud idem in sacramentali Confessione declarandum.

C A S U S II .

POLYCARPUS cum testamento suo reliquisset summam 300 librarum, in necessitate fabricae Parociae sua impendebat, Faustinus ipsius heres in eius testamentum manus injectit, & ne compelleretur, ad istam pecuniam in scriptorium Ecclesiæ referendam, illud idem flammis tradidit comburendum; num potest cum aliquo fundamento proponari, iustitiae, quam in ea re committit, annexam esse labem sacrilegii, quod in Confessione sacramentali teneatur indigitare?

S A L T A T I O .

S ALTATIO vox, secundum Menagium, in suo Lexico etymologico, & Bochartum, derivatur a *tanza*, voce Arabica idem significante, aut ab Italice *danza*, aut a Germanica *danz*, saltatio; aut *dansen* saltare, hoc est ludere, gradu ire, se flectere, se incurvare, & erigere in numerum.

Variae distinguuntur saltationes, sed nostrum non est de iis nunc dicere, & quæ dicenda haberemus non immutarent decisiones proponendas, adeoque ea singulatim enarrare inutile est.

Saltatio non est ex se criminalis, nec illicita, ut probat hoc Sapientis effatum (k): *Omnis tempus habent, tempus plangendi, tempus saltandi, & sancto Regi David ipsi actus Religiosus fuit saltatio coram Arca fæderis, qua sumnum demonstrabat gaudium de ejus introitu in urbem Hierosolymam, ubi Templum erat in monte Sion exstratum (l): Michel filio Saul, propiciens per fenestrā, vidit Regem David sub silentem & saltantem coram Domino. Diversæ circumstantiae, cum saltatione conjunctæ, eam non raro faciunt criminalem. Sapientis est Christiani ab ea abstinere. Ethnici ipsi perspicacissimi eam damnaverunt palam, teste Catone, qui putavit L. Murenam nolle insigniore afficer in iuria quam exprobando coram omnibus eum in Asiam misum ibi saltasse. Teste etiam Cicerone, dicente, infans solum, aut immodico obruitos vino saltare: Nemo saltat sobrius, nisi forte infans, neque in solitudine, neque in convivio moderato atque honesto. In posterum videbimus Patrum sententiam hoc in argumento.*

Omnibus fidelibus summa in saltando adhibenda est moderatio, sed potissimum modestia Ecclesiastici est ab omni abstinere saltatione: cum omnia ejus acta

acta exemplo sint ceteris, fidelibus, & teneatur eos moderatione, & animo in se attento, nunquam cum saltatione convenientibus adficare. Hanc ob rem Clemens V. in Concilio Generali Vienensis promulgavit data opera Constitutionem, ut cohiberet Clericos dissolutos, qui infami corruptione inter eos vigente, cum Secularibus saltabant cum multa verorum fideli offenditione (a). Hæc morum dissolutio eo precessit, ut Sacerdotes ipsi saltarent eo die quo primam celebraverant Missam, & necessaria fuit auctoritas Judicium Secularium, qua huic atrocissimo abusui modus imponeretur. Arrestum Parliamenti Parisiensis, an 1547 a Fillio (b) relatum prohibuit eum. Idem abusus in Albigeni continuavit plaga ad an 1604 usquequo Alphonsus ab Elbene, Episcopus Albigenis; eum abrogavit in Synodo, hanc ob rem coacta (c).

Ut saltationes publicæ, nomine *baladoire*, usitata diebus Dominicis, & praesertim diebus Festis in Patroni honorem, aliisque solemnibus Festis, damno magis sunt privatis; Curia Suprema Conventum Claromontii in Arvernias eas interdictum Arresto 14. Decembris 1665 mulcta 100. librarium omnibus Dominis judicibus Superioribus, eas permittentibus, imponenda.

In memorialibus Cleri libris (d) videre est multa Mandata Regum Gallicarum, & multa Arresta similia, declaratione Regis 16 Decembr. 1698. in tabulas Parliamenti publicas relata 31 ejusdem mensis, confirmata. Item multa confulenda Concilia, & præ ceteris tria in margine laudata, omnibus Ecclesiasticis saltationes privatas strictissime interdicentia (e). Eas Secularibus ipsiis damnosas indicavit Sacra Theologia Parisiensis Facultas Articulo 73. prima pars sui doctrinae Corporis, damnatis Comœdiæ adsentibus & addit: Idem judicandum de chorœis, que vulgo blas vocantur, cetera vero saltationum genera periculosa. Idem dicendum de chorœis, & in genere omnes saltationes habendas sunt damnose.

Dicemus in ultima decisione de currentibus & circumagentibus se in extenso fune.

C A S U S P R I M U S .

M ARIA ANNA filia virtute prædicta, quandoque in societate ad saltandum trahitur, Religioni id habet, & sic corde affecta ut ne minimum quidem peccatum veniale velit patrare libens, querit num quædam sit saltatio ab omni aliena peccato?

R E S P O N S .

Si menti observetur saltatio ut remissio animi & oblectatio, ne fraudis & demissi evadat nimia intentione & nimia vita sanctitate, affirmamus eam ab omni peccato alienam, modo adhuc omnes circumstantias requiri, quibus culpa varet saltatio. Prima, ut saltantes falente decanter, modeste & fine male exempli nam alias non abset peccatum, ut, v. gr. si Ecclesiasticus aut Religiosus, admodum levis saltaret. Secunda, ut fiat tempore latitiae, ut in nuptiis aut genitalibus diebus, quorum Scriptura (f) nobis illustreru[m] iupedit exemplum, referens Mariam, Aarons & Moses fororum, egrediam, cum aliis mulieribus saltantibus, forsan a viris, canendo hymnos in laudem Domini, populo Dei victore & Egypti mari rubro immeritis: *Sumpti ergo Maria Prophetisa, foror Aaron, tympanum in manus, ait scriba facer, egesque sunt omnes mulieres post eam cum tympani, & choris, &c. Huic addendum exemplum David (g) qui, Religione & pietate mortuus saltavit coram Arca fæderis: David saltabat totis viribus ante Dominum. Tandem tercia conditio, qua saltatus peccato caret, est, ut honestum fanate observetur circa cantilenas, gessus, locum, tempus, aliasque circumstantias adjunctas. Id habemus ex S. Thoma. En locum integrum (h): Quia enim impossibile est semper agere in vita aeterna & contemplativa, ideo oportet interdum gaudia carnis interponere, ne animus nimis severitate frangatur, & ut homo promptius varet ad opera viriutatis, & tali fini fiat de ludis cum aliis circumstantiis, erit aditus virtutis, & poterit esse meritorius, si gratia informetur: iste autem circumstantie videntur in ludo choreali observandæ (i). Ut non sit persona indecens, sicut Clericus, vel Religiosus, ut sit tempore saltante, ut liberacionis gratia, vel in nuptiis &*

(k) Ecl. 31. (l) S. Chrysostom. foli. Hom. 49a in Matt. 10. (m) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (n) choræs, aut saltationem, v. 1. de viss. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(f) Ecl. 15. (g) 2. Reg. 6. (h) S. Th. in 3. 10. (i) S. Th. in 3. 10. (j) S. Th. in 3. 10. (k) S. Th. in 3. 10. (l) S. Th. in 3. 10. (m) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (n) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(n) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (o) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(o) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (p) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(q) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (r) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(s) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (t) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(u) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (v) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(w) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (x) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(y) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (z) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(aa) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (bb) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

(cc) Idem lib. 11. Theologus Ordinis S. Francisci dicit (dd) choræs, aut saltationem, v. 1. Cont. Canticis in Catech. Catech. 1. 4. Epist. 30.

C A S U S II.
SEVERIANUS, Parochus oppiduli Provincie, non
ignarus in amplitudine sue Parociae fere omnibus
diebus Dominicis & Festis convenire maestulos &
filias, palam saltantes in compitis post divina officia,
& cantantes plerumque cantilenas venereas,
quarum verba pudorem & modestiam lape ludent,
aut ad equivocata, & in cassum aeru in suis moralibus
Evangelii interpretationibus clamavit aduersus il-
lam confutandinem, negavit tandem abolitionem
iis qui ad penitentia tribunal acseruerunt, & in me-
lius mutari neglexerunt multoties; sed hac leveri-
tate male audiens apud plerisque Parochianos,
querit num has positis lusitri saltationes, aut
num debeant insinuare in ablegandis fine absorlu-
tione iis qui negabant bonam recipere frugem,
aut qui, postquam saepe spoponderint iis absti-
nere, continuo aderunt illis conventibus, & fal-
tabunt?

R E S P O N S.

Antequam huic fiat difficultati satis, præsupponendum est certissimum præceptum, nempe, quod dies Dominicæ & Fefii solidi confessorant cultui divino & sanctificationi fidelium; constitutur ad fastis pacientium precibus aliquis pietatis exercitii pro peccatis quibus operam dederunt reliquis diebus; destinatur studio rerum spiritualium, hoc est precibus, officiis divinis celebrandis, auditu verbi divini, ploriorum librorum lectioni, & aliis bonis operibus, iuxta vitæ necessarios, & ingenium cujusque, & tandem destinatur in primis adorando Deo, celebrandis Religionis Mysteriis, honorandis & invocandis Sanctis, colendâ societati, quæ noster Sandros in celo & iustos in terra intercedit, & studio imitandi Sandros & se addendi exemplis virtutis quam exprefserunt. Hic et finis solemnitatis illorum dierum, & modus eos celebrandi.

Hoc posito, dicimus nunquam vacare peccato
eos, quovis nomine qui polluant dies Dominicos
& Festos Iudis & recollectionibus mundanis, per-
iculosis, aut scandalosus, ut sunt salutationes publi-
cae a juvenibus diversi sexus habitae; haec oblecta-
tiones efficacius valent avocare mentem & cor a con-
templatione rerum divinarum, quam labor, aut
commercialium; perfusa sit, insinuantes hoc tem-
pus sanctum male, populo Dei veteri honiores esse,
qui huic se atrinxerit violationi, & cui Deus denun-
tiavit per Prophetam ^(a) horrere solemnitas es ma-
ter lervatas; Kalendas vestras, & solemnitates ve-
stras, & omnia vestra, & vestra, & vestra, & vestra, &
^{(a) Isa. 1.14.}

Eugenio II. ad coetum
(b) agens de mulieribus, Ecclesiam petentibus, ut
portius occasionem saltandi querant quam orandi;
dicit eas domum redire cum majoribus peccatis,
cum accesserit ad Ecclesiam cum minoribus.
<sup>(b) Cor.
Rom. 1.6.
Eugenio II. c.</sup>

„Sunt quidam, & maxime mulieres, qui festis
„ac facris diebus atque Sanctorum natalitatibus, non
„pro eorum quibus delectantur desideriis advenire,
„sed ballando, turpia verba decantando, choreas
„tenendo & ducendo, similitudinem Peganorum
„peragendo advenire procurant. Tales enim, si
„cum minoribus veniant ad Ecclesiam peccatis,
„cum majoribus revertuntur.
Concordia, Dicitur, &c.

"*Ita odit anima mea, tacta minciunt moietia, &
alibi (b) Odi & projecti festivitatis vestras, & non
capiam odorem cœtuum vestrum: & iterum (c):*
*Convertam festivitatis vestras in luctum; Id est,
execrор dies festos vestros, quos institui, quia non
sunt mei, neque meo interiuient honori, sed ve-
stri, fune indigna pollutione vestra & vita disolu-
tione. Sic interpretatur Tertullianus (d): Vestra
costra Mar. Sabbath odi anima mea, vestra dicendo, que se-
cundum libidinem suam, non secundum Religionem
Dei celebrando, sua iam, non Dei, fecerant.*

4) Tertul. I. tiores. Sic interpretatur Tertullianus (d): Vefra
2. coatta Mar. Sabbata odit anima mea, vſtra dicendo, que ſu-
cione. 42. cundum libidinem ſuam, non ſecundum Religionem
Dei celebrando, ſua jam, non Dei, fecerant.

minicis & Festis, ut Rhemenſe an. 1583. (K) Tu-
ronenſes eodem anno (l); Bituricenſe an. 1584, habitu-
tum (m); Aquente in Provincia an. 1585. (n); Aqui-
leiene an. 1596. Clemente VIII. collectum (o); Me-

Dicendum est igitur, Parochum, de quo in qua-
sto proposito, teneri conscientia ut omnibus vir-
bus resistat huic male confutetini, immo absolu-
tionem neget nobis ab ea absinere, aut demon-
strantibus suis in peccatum iterata lapidis pro-
missa falsa & sine nulla digna. Experiencia per-
ficit omnibus Confessariis quod parant peccata ha-
societates marium cum feminis. Oculorum con-
tutus, ritus immodi, verba ambigua, desideria
libidinis, cantilenae turpes & liberiiores, licentia
in usum tunc recepta, ad peccatum trahunt & se-
pissime peccatum mortale quovis praestentes: inde
dicunt Patres, in Concilio Parisiensi, an. 1212. Pon-
tifice Innoc. III. habitu, coafci majorum esse cul-
pissimum.

*etiam in hunc saltibus exercendi, maiorem esse cul-
pam in hinc saltibus exercendi, quam in aranda
terra sancto di Dominico: Tete Gregorio, melius est
de Dominicis arava, vel fodere, quam choras ducere.*

In cassum reponens in quaestio proposito agi de
saltantibus post divina officia. Totus dies est æque
facer: si non licet post celebrata officia divina ope-
ribus instare servilibus ex eo quod labor a rebus

Maij 1579. (4.) Hoc confirmatur Edicis Ludovicis XIII. an. 1610. & Ludovicis Magni 16. Decembris 1618. in Actis Parlamenti 31. ejusdem mensis per scripto, relatō in excriptis Actis rei gestae a cœssū generali Cleri Gallicani. 1700. (6.) His addendum Arretum Consilii de rebus ad Regnum pertinentibus. 1666. promulgatum 14. Decembris 1665. editum in Curia Comitiorum, & plura alia in Parlamento relatō 15. Octobris 1588. & 3. Septembris 1667. omnia faltationes publicas diebus Dominicis vetantia, juxta Decreta Conciliorum laudatorum, quorum plura interminantur anathematū non obediensibus.

Hac decisio, cui forte inhaesimus diutius, continet precepta, mundanis ingratis, & hanc ob rem fulcienda rationibus, quibus nihil obire possit. Nuncupus est conclusio, qua quinque autoritate valentes, in foro exteriori & in foro interno nihil non agant ut pereat confutendo. Paganum potius redolens quam Religionem Christianam, & faciliter exequentur Pastores, quo Edicta Regum & Artesca Curiarum Supremarum faverunt eorum zelo, ut vidimus.

C A S U S II

JULIUS, in ampla Urbe clarus suo ingenio, & facultate oblectandi populū argutiss., facetus, & variis dexteritatibus & præstigiis, volens Jubileum obtineat, Onesiphorum adivit, Parœcia Confessiarium, & se insimulavat falso & in fine extento circumvegitte, vocelque qualidam sequivas, honestam palam non ludentes, protulisse refectionis caula. Onesiphorus interpellans, nitus est animum inducere ut arti valdeceret mundanæ, ipsi & prætentibus nocive; sed Julius, vivens ope artis fuz, nec ullam callengit aliam, quicunque querat, respondit Onesiphore non temeri conscientia ut luce nuncium mittat arti, quam alla ratione vivere nequeat: Leges Principis neminem ab ea arceret, contra a Judicibus Politicis emanasse. Epe Edicta faventia sibi, & tandem nullum Confessarium hac in re eum ansisse, faleum negando abolitionem. Quisritur 1. num rationes, quibus iniuritur Julius, eum exculcent, & num Confessarius possit abfolvere, confessione nullam obiciens ponente? 2. Num præsentes, qui nolunt abstinere ab iis spectaculis, in posterum possint abolitione admitti ad Jubileum,

RESPONSE

In Sermone hujus tituli præliminari diximus de salitione in genere , antequam duabus propositis hac difficultatibus sati , scindimus et *fusum*-
bulum sic a Terentio post Meſalam Corvinum
dictum , constantem ex *fusis* & *ambulo* vocibus
aut *petravistam* , secundum Varroem , aut tan-
dem *terrobatem* & *ſobomabem* , juxta Svetonium
in lingua Graeca idem Bonates , esse eun-
tem per exterritum funem duobus pati oportu-
alligatum , septem aut octo pedibus a terra al-
tum , cum vel fini libramento .

*Funambulus dicitur se circumagere, cum in fune lato, quem movet a dextra ad sinistram, & a sinistra ad dextram, varias agit dexteritates, siue faciendo quod illudicunt *eff rapade* & *double eff rapade*: five dejectum fingendo harret poplite, cæsi, mento & collo, ut alia ratione.*

Hoc est idea talium Iudorum. Qui pleniores
hujus argumenti cognitionem acquisirent,
consultari doctum opus D. de la Mare, *Traictatus
de Politia intercipitur* (e). Nunc perpendamus an
licet ab aliis peccato huiusmodi impetratis se ob-
lectare. Reiponendum est, hanc artem esse illicitam
& eam exercitantes ab ea abstinentur esse pem-
itus, quam nequeat cum principiis Christianis
concordare.

Patum principium, cui haec innititur decisio,
deductio & Scriptura. Divis Paulus, ad primos
fideles Corinthios scribens (d), jubet eos omnia
retere ad Dei gloriam: *Sive ergo manducatis, sive
bibitis, sive aliud faciatis, omnia ad Dei gloriam
facite.* Hanc doctrinam Apostolicam leuantur,
Thomas, & Theologi celebratissimi & occultissimi,
eas, non tanquam confilii, sed tanquam ve-

